

УДК 7.026:94(477-25):930.2

О. Р. Горбик,*кандидат архітектури, доцент кафедри дизайну,***А. І. Ломовський,***завідувач кафедрою дизайну, професор,***Г. Ф. Нікуліна,***кандидат технічних наук, доцент,
начальник науково-дослідної частини***М. С. Саркісян,***студентка VI курсу, група ЗДЗ-61/14Н,
спеціальність «Дизайн», кафедра дизайну,**Інженерно-технологічний інститут,**Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»,**викладач НППЦ «Академія мистецтва краси»*

МОЖЛИВІ ВАРІАНТИ ТЕКСТОВИХ МОДЕЛЕЙ ПРОТОДИЗАЙНУ РОДОВОГО СИМВОЛУ КНЯЗІВ КИЙОВИЧІВ (ДО НОВИХ ВЕРСІЙ ГІПОТЕЗИ ПОХОДЖЕННЯ НАЗВИ СТОЛИЦІ УКРАЇНИ)

Анотація: в статті подаються нові версії гіпотези походження назви столиці України від виду найдавнішої персональної зброї, посоха, знака влади – «кия», об'єднання в одну з трьох літописних версій виникнення назви міста від імені першокнязя. Гіпотетично розглядаються можливості того, що засновник града майстерно фехтував на киях, шкутильгав змолоду після бойової травми, або привів праслов'ян до Дніпра–Славутича у поважному віці, користуючись кием, як посохом. Застосовуючи методи нової галузі науки на стику історії та дизайну, як запропонований «ретроспективний дизайн», розроблені можливі текстові, описові моделі родового символу Кийовичів. Підкреслюється, що наступні відомі знаки влади – жезл, скіпетр, бунчук, булава і т.д., походять від першого бойового знаряддя первісних людей та їх вождів – кия.

Ключові слова: археологічні знахідки, версія, гіпотеза, град, засновник, кий, Київ, князь, легенда, літопис, зброя, історія, місто, модель, праслов'яни, перевізник, посох, протодизайн, родовий знак, символ влади, столиця, Україна.

Вступ. Вихідні передумови. Наш святий Київ, безумовно є одним з найстаріших міст Європи, таким же «вічним» як Рим, або Афіни. Прадавні міста (на відміну від молодших, що засновані, наприклад, у період Раннього Середньовіччя) мають походження, часто оспіване у легендах. Назви цих міст безпосередньо пов'язані з іменами їх міфічних засновників[10, 15].

Аналогічно, поява та назва нашої столиці також базується на легендарних подіях, імені засновника Кия і, у вітчизняних літописах не датуються, посилаючись на перекази, а першоград так само, був заснований на горі – Старокиївській [9].

Відрізняються від столиці та декількох давніх міст великої держави Київської Русі, гради, що були пізніше споруджені, мають чітко зафіксовані у літописах та інших документах дати виникнення та імена князів-засновників. Відомо, що Москва була вибудована київським князем вигнанцем Юрієм Долгоруким. Львів названий на честь галицького князя Лева, Ярославль – князя Ярослава Мудрого, а численні Володимирі побудовані одним з двох найвідоміших одноіменних великих князів з Києва і т.п. Щоправда, якісь поселення в цих місцевостях могли існувати і раніше, тому поява їх назв у літописах швидше відповідають часу, коли вони були завойовані киянами, почали платити данину державі, були забудовані тими колоністами-дружинниками під керівництвом удільних князів, що залишилися проживати і володарювати у ново-приєднаних землях.

Постає питання, чи можуть події, що передаються переказами, хоча б частково, вважатися історично - доведеними фактами? Сенсаційне віднайдення археологічних залишків Трої у ХІХст. перевело спочатку усні поетичні твори, що приписувалися казковому сліпому співцю Гомеру, у реальність минувшини [14]. Від цього почав діяти певний алгоритм у історичній та археологічній науках. Спочатку історики, базуючись на загальновідомих, або місцевих переказах та записах, висловлюють певну гіпотезу минулих подій, потім археологи ведуть тривалі розкопи, які інколи підтверджують гіпотезу, що, в цьому випадку переходить у доведену історичну теорію.

Проте, коли мова йде про вік міста, виникає додаткове питання, а з якого часу поселення людей можна вважати таким? В разі послідовного переростання первісної стоянки в село, селище, місто, як-то було з Києвом на протязі тисячоліть, поняття «Місто» історично змінюється, тому навіть порівнювати гради Кия і Володимира з сучасною столицею України, в якості однакових феноменів, неможливо. В часи раннього Київського князівства, щоб отримати назву «град» потрібно було лише огородити поселення частоколом, в подальшому, необхідні: збільшене населення, храм, ринок, палаци князів і бояр ґридниця для дружини тощо. В пізні Середньовіччя міста та містечка в Європі повинні були відповідати вже статуту Магдебургського права. В нашій країні визначення «Місто» надається законодавчо до нормативних вимог [8]. Для великих компактних поселень Стародавнього Світу (Трипілля, Єгипту, Межиріччя, Індії, Китаю, Криту і т.д.) в урбаністичній науці вживається термін «прото-міста», в археології Східної Європи – «городища»[13].

Для найдавніших міст світу, просто, неможливо встановити час їх заснування з точністю до століть, а інколи, до тисячоліть. За тими артефактами, що на певний час були віднайдені (але є ще не знайдені!) на їх територіях, можна в основному датувати приблизну появу тут перших людських поселень, інколи, орієнтовно підтвердити якусь історичну подію.

Владна верхівка імперського та тоталітарних режимів приділяла підвищений інтерес до історичної науки, яка мала відповідати їх ідеологічно і шовіністично перекрученим уявленням про дійсність. Одіозні лідери, офіційні діячі тодішньої історичної науки стояли перед дилемою: з одного боку було бажання довести, що на підвладних їм, землях існувала культура з часів Стародавнього Світу, як приклад, держави Урарту (частково на території сучасної Вірменії) та Хорезму (в Середній Азії), з другого – вік давніх міст не повинен був сильно перевищувати дату заснування відносно молодій славетній столиці – Москви та більшості інших російських поселень.

Правителі полюбляли влаштовувати для населення історичні свята і йшли назустріч ініціативам місцевих підвласних їм князьків. Таким чином, було узгоджено та благосклонно дозволено святкувати у 70-і роки умовні дати 2500-ліття Самарканда та 1500-ліття Києва [11], хоча за даними археології перші поселення з'явилися в цих місцевостях аж до 40 тис. років тому. Щодо нашої столиці, напевно, це були так звані «мисливці на мамонтів» з Кирилівської стоянки, розкопаної В.Хвойкою [12], хоча це могло б бути значно раніше. Адже не популяризувався факт появи перших людей в Європі саме на території України наприкінці останнього Льодовитого періоду (Королевське, Радомишльське топталища) [2] це, могло буцім-то якимось чином, принизити північні народи, де таких знахідок не було, просто в силу географічних маршрутів та кліматичних умов розселення первісних людей.

Розвиток науки останніх століть характеризувався такими явищами, як збільшення кількості галузей та відкриття на їх стику нових гіпотез і теорій. В нашому випадку, не будучи істориками, розробляючи програму курсової роботи по спеціальності «Графічний дизайн» на тему «Дизайн-проект родового символу князів Кийовичів», нам вдалося запропонувати нові версії гіпотези походження назви столиці України.

Вивчаючи праці істориків, з'ясувалося, що, розповідаючи про заснування Києва, всі вони переказували стисло інформацію з літописів. Такий підхід цілком виправданий, адже в цій науці слід описувати те, що було відомо раніше без якихось власних доповнень, історики, наприклад, не вміють розробляти дизайнерські проекти реконструкції стародавніх речей.

Дизайнери, на відміну від істориків, мають справу з проектуванням і створенням нових предметів, або вірогідною реконструкцією історичних.

В цьому разі, мова може йти про новий напрям у науці - «ретроспективний дизайн». Вдумуючись, що могло бути в основі імені засновника столиці Кия, її назви, як міг виглядати символ цього князівського роду, ми підійшли до історії зовсім з новим нетрадиційним підходом і завдяки цьому, можливо, нам вдалося запропонувати нові логічні гіпотетичні версії щодо деяких аспектів, які стосуються фактів заснування Києва.

В історичній науці досі відсутня єдина, достовірна теорія щодо заснування Києва, та виникнення його назви, хоча це питання хвилювало багатьох відомих вчених. Появу та існування поселення на Старокиївській горі різні історики послідовно відносять до часів «мисливців на мамонтів» (40-10 тис. років тому) [12], трипільців(8-5 тис. років тому) [13], скіфів, сарматів (Vст. до Р.Х.-Vст.) [2], готів, гунів (III-Vст.), вірмен (IV-VIIIст.) [7], хазар-іудеїв (IX-Xст.), праслов'ян, антів, полян (V-VIIст.) [1-5, 9], норманів- варягів (VII-IXст.). Численні археологічні знахідки підтверджують існування тут поселень в усі ці прадавні часи.

Формулювання мети статті (постановка завдання):Стисле дослідження має за мету, яка висловлена у вигляді постановки завдання, наступне:

- на основі запропонованих нових логічних версій гіпотез походження назви столиці України від терміна «кий», як первісного знаряддя праці, зброї, знаку влади, розробити варіантні текстові моделі реконструкції його прото-дизайну для наступного детального графічного та матеріального відображення.

Виклад методики та результатів дослідження: В літопису «Повість минулих літ» Нестор [9] подає дві версії походження назви столиці Давньоруської держави – Київ. Обидві з них походять з імені його засновника Кия. По-першій з них,- він почав княжити та звів град-фортецю на Горі, яку і назвали на ім'я володаря Київ, тобто місто, що належало Кию. По-другій, - він був перевізником на Дніпрі і подорожніз Лівобережжя, рухаючись до переправи на місто говорили «на Київ», звідси і походить назва града.

Існує і третя, легендарна версія, зафіксована у «Книзі Велеса» [4], згідно з нею племенапра-слов'ян йшли на захід у Європу під проводом братів Кия, Щека і Хорива з сестрою Либідь. Досягши величної ріки Дніпра, вони переправилися на правий берег і побачили чудову місцевість, де і зупинялися на довший час. Тут була чарівна для життя природа, та гори правого берега, на котрих можна було будувати захищені з усіх боків обійстя. Останне брати і зробили: на одній горі (Старокиївській) облаштувався Кий з своїм родом, на другій (Щекавиці) сів Щек зі своєю ватагою, а на Хоривиці облаштувався Хорив з дружиною. Усі ці топоніми збереглися на мапі Києва, а на честь сестри була названа чарівна, затишна річка Либідь. Якось, зібравшись на Віче-Раду, пришельці слов'яни вирішили, що Кий, як старший і поважний за віком брат,

котрому вже важко було мандрувати, залишитися з своїм людом у цій чарівній місцевості, у граді Києв, середній брат Щек, з своїм народом, піде на захід, а молодий Хорив, з своїми підлеглими вирушить на південь. Таким чином, Щек дав ім'я великому західно-слов'янському народу - чехам, а Хорив південно-слов'янському народу – хорватам. На протязі наступних тисячоліть, нащадки києвого племені розповсюдилися на захід, південь і, в основному, - на схід та північ, освоївши величезну територію від Холмщини до Коліфорнії в широтному напрямі, від Монголії до Льодовитого океану в меридіанальному, розділившись на три великих східно-слов'янських народи – українців, росіян і білорусів.

Розглянувши різні версії походження назви Київ, висловимо нашу окрему думку, що всі вони легко складаються в єдину, адже Кий міг бути одночасно провідником, що привів на береги Дніпра-Славутичапра-слав'ян, він же був для нащадків першим князем, який заснував град, а ще, він міг одночасно очолювати найприбутковішу митну справу на перевозі через річку та при пропливанні гостей повз його фортець.

Широко відомі три історичні факти:

- більшість столиць світу заснувалися у місцях переправ через річки, тоб-то тимчасового великого скупчення мандрівників та торговців;
- очолювали спочатку пограбування гостей-купців, а потім збирання данини володарі цих фортецю;
- такі замки-городища найчастіше включали в назви династичне прізвище роду володаря-засновника.

Авторська гіпотеза походження і імені «Кий» та назви столиці «Київ». В сучасних слов'янських мовах власного імені Кий немає, проте в них, як, напевно, і у пра-слов'янській, існують слова «кий», «кийок», які означають спеціально оброблену для якоїсь справи конусо-подібну палицю. На кийок спираються літні та з вадами руху люди, кийком підганяють худобу, або навіть, племена, києм грають на більярді; кий загалом, це величезний кийок. В давнині побиття киями визначали злочинцям, як міру покарання.

Пра-слов'янимогли з'явитися на берегах Дніпра-Славутича у часи неоліту, про що свідчать записи [4] та, можливо, археологічні знахідки, зокрема, на Старокиївській горі. В ті часи людство не знало обробки металів та виробів з них. «Кий», «кийок» тоді були головним засобом праці і видом зручної особистої зброї кожної людини, а лідерам первісних дружин належали найкращі, найзручніші та найкрасивіші кий, як вид озброєння і знак найвищої влади. У вождя пра-слов'ян був найдивніший та найвиразливіший кий, яким він міг користуватися і як посохом у довгих мандрах; згадаємо іудейського Моїсея

з палицею, що 40 років водив євреїв. Кам'яні сокири, списи, луки і стріли були важкою, неособистою, так би мовити «польовою» зброєю для полювань і воєн.

Палиця «кий», як символ влади, що був у першо-князя став переходити з покоління у покоління династії Кийовичів (назва роду аналогічно Рюриковичам, Гедеміновичам, Мономаховичам і т.д.), або, якщо тоді ще не було сімейного життя, до кожного, обраного на віче, нового ватага-князя. Вважаємо, саме від цього символу, найвищої в усіх слов'ян влади і походить ім'я першого провідника князя Кия та міста Київ, де був його стіл. Нагадаємо, що подібні символи влади (кий) були, окрім Моїсея, у багатьох первісних правителів: від фараонів Єгипту, царів Вавілону аж до папуасів Міклухо-Маклая.

Для підтвердження нашої гіпотези маємо намір розробити візуальне зображення символу влади у пра-слов'ян, стародавнього кия. Але перед такою розробкою необхідно створити текстову модель виробу. Хоча слово «дизайн» походить від давньо-грецької «сігма», проте вживати його не доцільно, говорячи про ремісничі вироби часів первісного суспільства, тому ми вводимо термін «прото-дизайн».

Таким чином, спробуємо словесно описати можливі варіанти наступних візуальних реконструкцій князівського кия.

Бачимо три таких певних інтерпретацій:

кий легендарного першо-князя міг бути величезною (до 2,4 м довжиною) вузлуватою палицею, пофарбованою, наприклад, охрою, або просмоленою, яка виносилася його помічниками перед народомі гостями для їх залякування, підкреслення авторитету ватага. Це було щось на кшталт козацького бунчука;

чималим (до 1,8 м) посохом вкритим різьбленим орнаментом та розфарбованим у декілька кольорів, прикрашеним коштовними каміннями, або золотими і срібними пластинами, подібно до скіпетра, великої булави, яку носив сам князь;

невеликою, також прикрашеною, паличкою-кийком (до 1,2 м), на яку, в основному, спирався престарілий князь-воїн при ходьбі, адже шлях пра-слав'ян до Дніпра був чималим, а сам князь цілком міг бути, за сучасним визначенням, **інвалідом**, що шкутильгав на поранену в молоді літа ногу. Така прикраса – кийок могла дивувати народ і гостей своєю вишуканістю.

Віддалившись у часи появи людей у Європі, можна стверджувати, що з місць свого походження у Африці, їх нащадки могли легко потрапити сюди сухоходом через Передню Азію та Кавказький перешийок. Ясно, що переплести Середземне та Чорне моря у ті часи, вони не могли, навіть переправлятися через протоки Гібралтар, Босфор та Дарданели їм було навряд чи легко. Це часи після останнього Льодовикового періоду, тут виникав

ландшафт розкішних трав'яних лук, кормилися стада мамонтів, оленів, носорогів. Назва первісного поселення, що походить від найдавнішого універсального знаряддя людини палиці-кия, може свідчити, що Київ міг бути першим прото-містому Євро-Азійському просторі при заселенні людиною, що частково, підтверджується знахідками [2], на території України. Таке видається можливим, якщо перша назва та значення її основи не змінювалися і передавалися з покоління у покоління в автохонтних народах, що історично мешкали тут та можливих пришельців. Вкажемо, що відомі пізніше знаки символів влади: скіпетр, булава, бунчук та ін. також можуть походити від пра-слов'янського кия.

Видимі наслідки заслужених бойових поранень завжди справляла позитивне враження на людність і додавало слави воїнам. Наприклад, певний час не ходив зовсім київський богатир Ілля Муромець, шкутильгали Ярослав Мудрий, Чингіз-хан і Тимур, адмірал Нельсон, фельдмаршал Кутузов були одноокі, з травмами рук. Тому, гіпотетично, цілком вірогідно, що першо-князь, маючи з молодю поранення в героїчній битві, ходив все життя з києм, який визначив його військове ім'я, а в подальшому трансформувалося в назву столиці – Київ.

Князь Кий, напевно, був поважний діючий ветеран з наявними наслідками поранень у славетних боях, наприклад, шкутильгав однією ногою. В такому випадку провести свій народ найдовшим переходом без кия-посоха він просто не міг. З другого боку наявність в імені вождя та назви града такої страшної, смертельної зброї, яким у ті часи був кий, відразу говорило усім, хто головний на території цієї держави, кому слід підкорятися, добровільно платити данину-полюддя, адже в цьому граді найбільше страшних київ, що дуже боляче б'ються і можуть забити зовсім. Навіть, якщо переселення пра-слов'ян відбувалося у пізні часи «бронзи», або «заліза», зброя з цих матеріалів була дуже вартісною і знаходилася у визначних бійців дружинників.

Напевно, першо-князь пра-слов'ян був надзвичайно майстерним у справі фехтування на киях, тобо-то був найвідовішим, найславнішим чемпіоном тих часів і отримав бійцівську кличку Кий за назвою улюбленої зброї.

На підтвердження гіпотези походження бойового прізвиська першокнязя пра-слов'ян від дерев'яного кия наведемо ще таку думку. Найбільш вірогідно, що цей народ кочував лісостепом, місцинами, де було достатньо дерев, але не непролазні хащі та болота, або степи. Обробка деревини, як виробничого матеріалу первісними умільцями була значно легшою, ніж, наприклад, каміння, яке в цих місцевостях важко було знайти. В історичній науці ця доба розвитку людства має назву «кам'яний» вік, проте за поширеністю виробів краще його б називати «дерев'яним». Зрозуміло, що чисельні давні дерев'яні вироби не

могли зберігтися в землі на протязі тисячоліть. Тому частіше археологи знаходять тільки кам'яні частини сокир та молотків без дерев'яних ручок, які протрухлявіли. Зрозуміло, що в цих умовах, дерев'яний кийок був можливо першим і найпоширенішим знаряддям первісної людини, взагалі, і, у подальшому, у племенах пра-слов'ян.

Висновки з дослідження, перспектива подальших розвідок:

Проаналізувавши наукові праці істориків, щодо заснування Києва, виникнення його назви, запропонувавши нові версії гіпотез на ці теми, а також текстові моделі родових символів князів роду Кия, вважаємо можливим надати такі висновки:

– в історичній науці відсутня єдина підтверджена теорія відносно часу заснування поселення, городища, града в місцині Старокиївської гори, а також який етнос це зробив. Коливання у різних авторів складають від 40 до 1,5 тис. років тому, а першокнязь Кий міг бути в цьому відрізку часу етнічно від «мисливця на мамонтів», трипільця, скіфа аж до полянина;

– античні та візантійські автори (Геротод, Страбон, Костянтин Багрянородний) описують тільки південь України, річку Дніпро. Лише на мапі К.Птолемея (Шст. до Р.Х.) на місці сучасного Києва показано поселення Азагоріум [5] (можливо, слов'ян на питання назви місцевості відповіли «А, це за горами!»). Повідомлення цих авторів не є достовірними, особливо, про віддалені землі, наведені в більшості по казковим переказам мандрівників. Між повідомленнями пролягають відрізки часу, приблизно від 300 до 800 років, а за ці часи могли змінитися назви народів, звичаї, мови. Самоназви племен, що входили в одну етнічну групу могли бути різними, усі терміни передані у давньогрецькій транскрипції, у чомусь спотворені, тому важко визначити, з якої вони мови, та що означають. Відсутні будь-які відомості про масові переселення народів. Гіпотетично можливо, що на теренах сучасної України з появи перших людей (1000-200 тис. років тому), або з пізніших часів, існує автохтонне населення (праукраїнці, праслов'яни), яке асимілювало переселенців на своїй землі та розширювало ареал власного розселення по всіх можливих напрямках (на північ, південь, схід, захід), а не тільки на захід;

– у вітчизняних літописних джерелах («Повість минулих літ»), вірменській («Історія Тарона»), норманських сагах наводяться легендарні, не датовані відомості про заснування Києва трьома братами з сестрою, але не вказується, в які часи це було зроблено. Кожне з джерел описує ці діяння, як одноплемінників, а хазарсько-іудейській текст Хст. фіксує місто існуючим. Нестор [9] пов'язує князя Кия з слов'янським народом полян (на нашу думку племені пра-українців). Велесова книга [4] описує прихід слов'ян під проводом Кия на береги Дніпра та їх рух на захід і на південь, але не зрозуміло звідки і

коли вони прийшли, тим більше, що ці народи не відносяться ні до монгольської раси, ні до кавказької, ані до семітської груп. Як гіпотеза, можливо, що переказ про заснування Києва відноситься до найдавніших часів заселення земель сучасної України автохтонним етносом, а невеликі, чи великі племена переселенців приходили і асимілювалися з місцевими мешканцями, відомими нам під різними назвами. Вважаємо, що три відомі літописні версії про те, ким був Кий легко поєднуються в одну. Кий міг одночасно привести слов'ян, заснувати град і очолювати збір данини за перевіз на переправі;

– по нашій версії, бойове прізвисько князя, засновника першої династії Кия походить від одноіменної назви найдавнішого знаряддя праці, виду персональної зброї, знаку влади. Це слово поширене у слов'янських мовах і означає конічну палицю, посох. Кий міг отримати таке ім'я, тому, що постійно користувався саме києм з наступних причин, або дії їх усіх разом:

- 1) він з молоду шкутильгав, отримавши в битві поранення ноги;
- 2) князь привів племена довгим шляхом і в поважному віці, ідучи тільки спираючись на посох;
- 3) засновник града був найкращим бійцем у битвах на киях;
- 4) палиця була його владним відзнаком, яким, окрім усього, каралися непослухи та злочинці;

використовуючи методи нових наук, що виникають на стику історії та дизайну, і визначені в статті, як «історичний протодизайн», або «ретроспективний дизайн» запропоновані три основні гіпотетичні варіанти моделей прото-дизайну кия – родового символу першої князівської династії: великий - довжиною до 2,4 м, середній – до 1,8 м, невеликий – до 1,2 м.;

наводиться думка, що саме від кия походять такі у подальшому відомі символи влади, як жезл, скепітр, булава, бунчук тощо.

Вважаємо, всі представлені нові версії гіпотез походження назви столиці України – Київ та імені першого князя логічно обґрунтовані. Подальші розвідки мають перспективи у таких напрямках:

розробка на основі представлених моделей протодизайну варіантів родового знаку князів Кийовичів;

пошук стародавніх текстів, що підтверджують або спростовують нові версії походження імені князя засновника града (Кий) та назви міста (Київ);

продовження археологічних розшуків в місцині Старокиївської гори.

Перехід гіпотез у теорію можливий при підтвердженні наведених версій іншими доказами, найліпше було б віднайти поховання князя Кия та

наявність у останках травмованої ноги, або покладеного поряд бойового кия-посоха.

Список літературних і електронних джерел:

1. Баран В. Витоки Києва. – Study academia.in. ua/mod/book/view
2. Бебик В. М. Тисячолітня Україна: доісторичні цивілізації та глобальні релігійно-політичні доктрини: [Навчально-методичний посібник]. – Київ-Ужгород. – 2012. – С. 280. – Іл.
3. Бронштейн В. А. Клавдий Птолемей.-М., 1988.
4. Велесова книга.-К.: ПП «Поронаток», 2006. - 60 с.
5. Закревский Н. Описание Киева (в 2т.).-М.: В. Грачёв и Ко, 1868.-950с
6. Котляр М. Ф. Історія України в особах. Давньо-руська держава.- К.: Україна, 1996.- 250с.
7. Марр Н. Я. Книжные легенды об основании Киева на Руси – Куара в Армении.-Известия Российской Академии истории материальной культуры,- 1924, т. 3, с. 274.
8. Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень, ДБК 360-92***. - К. Держбуд України, 1992.
9. Нестор. Повість минулих літ.-К., 1983.
10. Сидорова Н. А. Афины.-М.: Искусство, 1984.-206с.
11. Толочко П. Древний Киев. – К., 1983.
12. Хвойко В. В. Киево-Кирилловская палеолитическая стоянка и культура эпохи мадлен, "Археологич. летопись Южной России", К., 1903.
13. Хвойка В. В. Городище Среднего Приднепровья, их значение, древность и народность // Труды XII археологического съезда, т.1, -М. 1905
14. Шлиман Г. Троя / перевод с англ. Н. Ю. Чехонацковой. – М: ЗАО «Центрполиграф», 2010.-399с.
15. historical-club.org.ua
16. lemky.com/.../124-vauzzil_on=pohodzennia
17. ua-referat.com
18. www.ua-logos.Kiev.ua

Аннотация

В статье проводятся новые версии гипотезы происхождения названия столицы Украины от вида древнейшего персонального оружия, знака власти – «кия», предлагается объединение в одну трёх известных летописных версий возникновения названия города от имени перво-князя. Гипотетически рассматривается возможности того, что основатель града мастерски фехтовал киями, смолоду прихрамывал после боевой травмы и привёл праславян на берега Днепра-Славутича в престарелом возрасте, применяя кий в качестве посоха. Используя методы новой отрасли науки на стыке истории и дизайна,-

«ретроспективный дизайн», разработанны возможные текстовые, описательные модели родового символа первой правящей династии Киевичей. Подчёркивается, что последующие известные знаки власти – жезл, скипетр, бунчук, булава и т.п., происходят от первого боевого орудия первобытных людей праславян и их вождя – Кия.

Ключевые слова: археология, версия, гипотеза, град, город, кий, Киев, князь, легенда, летопись, модель, праславяны, перевозчик, посох, ретроспективный дизайн, родовый знак, символ власти, столица, Украина.

Summary

The new versions of the hypotheses about the origin of the name of the Ukrainian capital and its founder from the title of the eldest type of the personal weapon, sign of the authority- “kiy”(stick - in English) are explained in the article. The unification of three different well-known chronicle versions are proposed in the first place. The ideas, that the Legendary Prince Kiy from this dynasty was an invalid-soldier with the legs injury, either the old man, which used “kiy” (walking - stick), or the famous champion in the cane fight, are offered. Using the methods of the new suggesting science- field, which will exist on the edge between the history and design, such as the “historical proto- design”, or “retrospective design”, it was directed to project three possible text and graphic models of the stick, which maybe had belonged to famous Prince of Slaves. There are our view, that from this ancient Kiyvs symbol arose the multiplying decorating marks, as rod, skipetr, “bulava” “boonchuke” and so on.

Key words: archeology, cane, capital, chronic, city, founder, “grad”, historical proto-design, hypothesis, kin, Kiy, Kiyv, legend, retrospective design, rod, skipetr, sign, stick, symbol, transportation, Ukraine.